

Marias søster kunne fortsatt vært i live hvis hun hadde brukt **bilbelte**

Flere andre ulykkesofre kunne levd i dag hvis de hadde brukt bilbeltet, viser en ny rapport.

Lillesøsteren til Maria Ellefsen var én av 427 personer som døde i **bilulykker** i Norge mellom 2013 og 2017. 136 av disse, nesten én av tre, brukte ikke bilbelte, ifølge en fersk rapport fra **Statens vegvesen**.

– Hun var ikke en som kjørte veldig fort eller noen **råner**, men hun var glad i å kjøre turer og høre på musikk i bilen.

Maria Tellefsen forteller om lillesøsteren Camilla Thomassen (21), en motorinteressert jente som var nesten ferdig utdannet **biloppretter** da hun natt til 16. august i 2015 skulle kjøre fra Søgne hjem til Kristiansand.

Det regnet kraftig den kvelden, og ifølge ulykkesrapporten fikk trolig Camillas bil **vannplaning**. En stein sprengte **dekket** på venstre **forhjul**. Det **utløste kollisjonsputene** i døra og **rattet**. Camilla kunne ikke lenger se hvor hun kjørte. Da de tre andre hjulene plutselig fikk grep igjen vrenget bilen mot høyre, av veien og inn i en fjellvegg i 60–75 kilometer i timen.

Camilla var **edru** og kjørte ikke over **fartsgrensen**, men hun hadde ikke på seg bilbeltet. Det ble **skjebnesvangert**.

– Da hun krasja hadde hun ingen airbag som tok henne imot heller, for den var allerede utløst. Det var bare henne og **frontruta** som møttes, sier Maria.

(Et) bilbelte – pas bezpieczeństwa
(Ei, en) bilulykke – wypadek samochodowy

Statens vegvesen – Norweski krajowy zarząd dróg i pojazdów

(En) råner – osoba, która samochody i bezcelowe jeżdżenie autem traktuje jako swoje hobby (brak polskiego odpowiednika)

(En) biloppretter – blacharz samochodowy

(Ei, en) vannplaning – akwaplanacja

(Et) dekk – opona

(Et) forhjul – przednie koło

Å utløse – uwolnić; uruchomić (å utløse – utløste – har utløst)

(Ei, en) kollisjonspute – poduszka powietrzna

(Et) ratt – kierownica

Edru – trzeźwy

(En) fartsgrense – ograniczenie prędkości

Skjebnesvanger – fatalny, zgubny

(Ei, en) frontrute – przednia szyba

– Camilla var mitt solskinn i livet, hun var en kjempegod, livsglad jente. Jeg var så utrolig frustrert og sinna over at det var så lite som skulle til for at jeg fortsatt kunne hatt lillesøsteren min hos meg.

Forskjellen på liv og død

99 prosent av alle som kjører på landeveier i Norge bruker bilbelte. I tettbygde strøk ligger andelen på 94 prosent. Oslo har den laveste andelen blant landets byer, med 91 prosent som bruker beltet, ifølge rapporten.

Statens vegvesen kjører stadig kampanjer på TV og har utallige skilt langs norske veier for å øke oppmerksomheten rundt beltebruk og utviklingen er positiv, men til tross for innsatsen gjenstår det likevel en liten andel trafikanter som ikke tar på seg bilbelte.

– Det er en hard kjerne som vi ikke når fram til. De lar seg ikke skremme av statistikken og hører ikke på fornuft, forteller Kjell Seim, seksjonsleder i trafikksikkerhetsseksjonen i Statens vegvesen region Øst.

Han sier at de fleste som ikke har brukt bilbelte i de alvorligste ulykkene enten har vært beruset, på rømmen etter et biltyveri eller har kjørt i svært høy fart.

Farlig også for andre

Det er ikke bare en selv det kan gå ut over om man velger å ikke ta på seg bilbelte.

(Et) tettbygd strøk – obszar zabudowany

Utallig – niezliczony

(Et) skilt – znak, szyld

(En) oppmerksomhet – uwaga

Til tross for – pomimo

(En) innsats – wkład, udział, wysiłek

Å gjenstå – pozostawać, zostawać
(å gjenstå – gjensto/gjenstod – har gjenstått)

(En) fornuft – rozsądek

Enten... eller... – albo... albo...

Beruset – pijany, odurzony

På rømmen – w czasie uciezki
(przed policją)

(Et) biltyveri – kradzież samochodu

Å gå ut over – uderzyć, krzywdzić, szkodzić, zranić (å gå – gikk – har gått)

– Hvis du sitter bak og ikke bruker belte kan du **knuse** de som sitter foran. Man har enorm vekt mot setene foran i **et sammenstøt**. Det kan bety at du tar livet av vennene dine, sier Seim.

– *Hva skal til for å få de siste prosentene til å bruke bilbelte?*

– Vi tror det er **nødvendig** med kontroller på de riktige stedene på det rette tidspunktene. Og så har teknologien hjulpet oss. Bilene **hyler** og **piper** nå hvis du ikke tar på deg belte, avslutter han.

Riktig beltebruk

Det er ikke bare viktig å ta på seg bilbeltet. Det spiller også en rolle hvordan du bruker det.

– Beltet skal ligge **tett** inntil kroppen og langt ned på **hofta**. Så enkelt er det, sier Trond Boye-Hansen, ulykkes**gransker** og tidligere ambulansesjåfør.

Men likevel er det flere som bruker bilbeltet feil, og Boye-Hansen nevner flere uriktige måter å bruke et bilbelte på og hvilke **skader** det kan **føre til**.

- **Nedskrudd seterygg** slik at beltet ikke ligger inntil **brystkassa**. Kan føre til massive **ribbeinsbrudd** og **punkterte** lunger.

Å knuse – zmiażdżyć, rozbić, potłuc (å knuse – knuste – har knust)

(Et) sammenstøt – zderzenie

Nødvendig – potrzebny, konieczny

Å hyle – wyć (å hyle – hylte – har hylt)

Å pipe – piszczeć (å pipe – pep/peip – har pepet)

Tett – blisko, ciasno

(Ei, en) hofte – biodro

(En) gransker – badacz

(En) skade – obrażenie (ciała), szkoda, krzywda, uszkodzenie

Å føre til – prowadzić do (å føre – førte – har ført)

Nedskrudd seterygg – opuszczone oparcie siedzenia

(Ei, en) brystkasse – klatka piersiowa

(Et) ribbeinsbrudd – złamanie żebra

Å punktere – przebić, przebijać (å punktere – punkterte – har punktert)

(En) lunge – płuco

- Tverrbeltet liggende oppe på magen. Store **innvendige** skader i buken, på **tarm**, **milt** og **lever**. Har ført til alvorlige skader, og noen **dødsfall**.
- Beltet under armen. Stort trykk på **buken**, skader på brystkassa, **brystbein**- og ribbeinsbrudd.
- Vipper **diagonalbeltet** bak ryggen, så du **kun** bruker tverrbeltet. Man blir kastet fremover og kan få massive skader i buken.
- **Tjukke** klær som beltet blir liggende over.

Artikkelen « Marias søster kunne fortsatt vært i live hvis hun hadde brukt bilbelte» av Mina Haugli, Intisaar Ali og Andreas de Brito Jonassen ble hentet fra nrk.no: <https://www.nrk.no/ostlandssendingen/marias-soster-kunne-fortsatt-vaert-i-live-hvis-hun-hadde-brukt-bilbelte-1.14255934?fbclid=IwAR1mRef3EE0jnhzWPIJdmIcnbDkftT5FjOI6XB9lhEhnF2WMd15VLBq9Ef4w> (tilgangsdato: 23.10.2018)

(Et) tverrbelte – pas poprzeczny

Innvendig – wewnętrzny

(En) tarm - jelito

(En) milt – śledziona

(En) lever - wątroba

(Et) dødsfall - śmierć, zgon

(En) buk - brzuch (wnętrze)

(Et) brystbein - mostek

(Et) diagonalbelte – pas przekątny

Kun – tylko

Tjukk – gruby